

ТЕОРІЯ ОСВІТИ Й НАВЧАННЯ

УДК 37.091

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.3.2>

Г. М. ДАВИДЮК

викладач природничо-математичних дисциплін,

Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна

Електронна пошта: hdavydyuk@ipc.ukr.education

<http://orcid.org/0000-0001-9910-7673>

О. Т. ТРАЧ

викладач природничих дисциплін,

Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна

Електронна пошта: otrach@ipc.ukr.education

<http://orcid.org/0000-0002-3832-4276>

ЛЕПБУКІНГ ЯК ОДНА ІЗ МЕТОДИК ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ

У статті з'ясовано, що методика лепбуків розкриває потенціал здобувача освіти, формує ключові вміння і навички, враховує навчальні компетентності. Ефект від упровадження лепбуків на різних етапах вивчення тем природничих дисциплін полягає в тому, що охоплює різні сфери діяльності, а саме: пошукові методи, узагальнення і систематизацію. Інноваційність методики лепбуку полягає в поєднанні дослідницького, проектного, творчого, технологічного, естетичного, інформаційного напрямків діяльності.

Лепбук – це підсумковий етап самостійної пошукової роботи, яку студент виконує в процесі вивчення теми. Головне привчити здобувачів освіти накопичувати і систематизовувати матеріал не лише тоді, коли вивчається тема, а й поповнювати його безперервно. Це крок до того, щоб вони самостійно отримували знання, формували вміння і навички для майбутньої професійної діяльності. Створення лепбука сприяє реалізації діяльнісного підходу у навчанні майбутніх педагогів, адже методика передбачає активізацію самостійної пізнавальної діяльності студентів, а також формування умінь співпрацювати, ефективно комунікувати, взаємодіяти, проявляючи емпатію, підтримку та партнерство.

Виховний потенціал роботи над створенням лепбуків розкривається в інтеграції завдань естетичного, трудового, розумового, морального, екологічного, громадянського напрямів виховання. Унікальність виготовлення лепбука в тому, що його кожний виготовляє під свій власний смак за власним дизайном.

Відповідно до концепції Нової української школи сучасний вчитель повинен володіти інноваційними підходами, методиками навчання дітей, бути мобільним і гнучким у доборі нових форм і методів навчальної роботи. Отримані результати дослідження дозволяють рекомендувати лепбукінг як одну з методик при вивченні природничих дисциплін у педагогічному коледжі.

Ключові слова: проектна діяльність, лепбук, лепбукінг, ключові компетентності, майбутні педагоги.

Постановка проблеми. На сьогодні виникла нагальна потреба у вихованні активної і креативної молоді, яка швидко орієнтується в нових вимогах часу, легко застосовує набуті знання в практичній діяльності, здатна до самоосвіти і саморозвитку.

Серед важливих якостей сучасної молоді виокремлюємо критичне мислення, наявність творчих здібностей, прагнення до пошукової

діяльності. Тому традиційне репродуктивне навчання майбутніх педагогів потребує інноваційних змін.

Крім того, суттєвих змін зазнає сама система початкової освіти. Важливий аспект підготовки майбутніх вчителів початкових класів «навчити вчитися самому». Тому перед викладачами стоїть завдання пошуку нестандартних форм взаємодії із здобувачами освіти.

Найперспективнішим складником освітнього процесу у ЗВО сьогодні вважається проектна діяльність, яка сприяє активізації пізнавальних інтересів студентів, створює сприятливі умови для самовдосконалення і самореалізації розвитку творчих здібностей. Одним із перспективних різновидів методу проектів може стати лепбук. Лепбукінг можна вважати питомим складником проектної діяльності. Основний принцип такого проектного навчання – це міждисциплінарний підхід, тобто та ж інтеграція, що лежить в основі лепбуку [Дьоміна].

Мета статті: висвітлити теоретичні основи та окреслити методичні особливості застосування лепбуків на заняттях з природничих дисциплін у педагогічному коледжі.

Аналіз досліджень і публікацій. Основні ідеї проектної технології виникли ще у 20-тих роках минулого століття в США. Основоположником цієї теорії вважають американського філософа Дж. Дьюї, який запропонував будувати навчальний процес на активній основі через діяльність учнів з урахуванням їхньої зацікавленості.

Продовжував втілювати задуми Дж. Дьюї його учень В. Кілпатрік. Він намагався організувати активну пізнавальну діяльність на основі їхнього спільного пошуку в процесі роботи над проектом. Запропоновану технологію активно використовують у практиці американських шкіл.

Метод проектів входить і в практику вітчизняної школи. Впровадження лепбука, як різновиду проектної діяльності, розглядала Д. Гатовська, яка наголошувала на доцільності його використання [Гатовська: 162-164].

Д. Ляшенко говорить про всебічний розвиток особистості, що реалізується завдяки лепбуку [Ляшенко]. А О. Крігер наголошує на використанні лепбуку як засобу розвитку дослідницьких вмінь та навичок [Крігер].

Різні аспекти питань, впроваджених в практику проектних технологій і, зокрема лепбуків, висвітлено в працях Л. Ващенко, О. Зосименко, О. Пометун, А. Хуторського та ін.

Результати та дискусії. За Новим Державним стандартом базової освіти в галузі «Природознавство» реалізація природного компоненту передбачає формування життєвої та фахової компетентностей за рахунок впровадження методу проектів, що об'єднує теорію і прак-

тику, знання і вміння здобувачів освіти і можливість їх застосування в подальшій професійній діяльності з молодшими школярами.

Базовий принцип НУШ – інтеграція. Покоління сучасних дітей «Альфа» перебувають у постійному русі. Вони гіперактивні, тому потребують швидкої зміни видів діяльності. Саме такий вид роботи, як лепбукінг, може вважатися для них найбільш виправданим.

Навчання у педагогічному коледжі вважається одним із видів пізнавальної діяльності, основою якого становить тісний зв'язок з новітніми засобами інтеграції. Тому при підготовці до занять студенти переважно користуються інтернет-ресурсами, комп'ютерами, звідки вони копіюють готові повідомлення.

А лепбук допомагає навчитись ставити перед собою завдання, знаходити способи їх виконання, сприяє розвитку вмінь досліджувати, узагальнювати.

Дуже важко втримати увагу студента лише теорією, розбавленою лабораторними або практичними заняттями. Важливо урізноманітнити їх діяльність так, щоб опанування науковими знаннями відбувалося з цікавістю. Проекти лепбук розкривають велике коло діяльності під час занять природничого змісту, а саме: хімії, біології, географії, анатомії. При цьому ключовими моментами даного процесу постає практична діяльність здобувача освіти як самостійна, так і за допомогою педагога, який, в свою чергу, має вміти правильно добирати та компонувати засоби та методи навчання.

Саме тому у своїй педагогічній діяльності ми використовуємо лепбук як один із сучасних засобів, що дозволяє поєднати проектну дослідницьку і практичну діяльність та слугує дидактичним наочним посібником, що сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу.

Лепбук (lapbook) в перекладі з англ. «lap» – коліно, «book» – книжка. Дослівно – це книжка на колінах. По-іншому – це інтерактивна папка, тематична папка, саморобна папка чи книжка з кишеньками, віконечками.

Вперше виготовлення таких книжечок використала у своїй домашній школі письменниця з Вірджинії Теммі Дабі. Вона узагальнила досвід Діни Зайк, яка запропонувала використовувати складені аркуші, на яких був матеріал теми в різних цікавих подачах, іграх, малюнках тощо.

Звичайно, американці не винайшли щось нове, адже книжки-іграшки для малюків і молодших школярів були завжди. Але завдяки американським домашнім школам лепбук виділився в окремий навчальний жанр.

Лепбук – це новітній спосіб організації навчальної діяльності. Це гра, творчість, пізнання, дослідження нового; повторення, закріплення, систематизація вивченого і просто цікавий вид колективної діяльності викладача і студентів. Його можна розглядати як фінальний етап самостійної дослідницької роботи здобувачів освіти в ході вивчення теми.

Створення лепбука допомагає не тільки систематизувати і закріпити матеріал, але в подальшому дозволить швидко «освіжити» в пам'яті пройдені теми. «Єдине, що для виготовлення лепбука потрібний час, фантазія, зусилля та відсутність ліні» [Плячок, Олійник: 10].

Під створенням лепбуку розуміють процес пошуку, опрацювання, збереження та представлення (візуалізація різними способами) цікавої інформації з певної теми.

Робота над створенням лепбука може тривати від одного дня до кількох тижнів.

Лепбук – це папка. А4 в складеному вигляді і А3 у відкритому вигляді. В неї вклеюють кишеньки, книжки-розкладачки, віконця, деталі. Готові шаблони кишенок для лепбуків містяться в інтернеті. Багато матеріалів є на сайті Всеосвіта.

Якщо для початкової та базової школи цікавим стане виготовлення «фізичних» лепбуків (потрібно картон, папір, клей, маркери тощо), то для старшої і вищої школи доцільним буде запропонувати виготовити лепбук за допомогою інформаційно-комунікативних технологій. Для цього підійдуть такі програмні засоби: Microsoft, Soft Office, Power Point, Canva, Vista, Create, Easellu, Figme. Якщо мова йде про такі он-лайн лепбуки, то їх компонентами є відео і гіперпосилання [Ковтанюк, Криворучко].

Робота з лепбуком передбачає такі етапи:

1. Постановка проблеми. Формування теми.
2. Складання плану.
3. Створення макету лепбука.

4. Наповнення лепбука (багатошарова книга, книга-гармошка, книга-віяло, книга-конверт тощо).

5. Збір інформації та матеріалу (тексти, вправи, ігри, кросворди, ребуси, логічні питання, пазли, лабіринти, дидактичні ігри, мапи, схеми).

Щоб заповнити папку, студентам потрібно виконати певні завдання, провести спостереження, вивчити запропонований матеріал.

Лепбук – це підсумковий етап самостійної пошукової роботи, яку студент виконує в процесі вивчення теми. Головне привчити здобувачів освіти збирати матеріал не лише тоді, коли вивчається тема, а й поповнювати його безперервно. Це крок до того, щоб вони самостійно отримували знання, формували вміння і навички для майбутньої професійної діяльності.

Унікальність виготовлення лепбука в тому, що його кожний виготовляє під свій власний смак за власним дизайном.

Отже, лепбук дає можливість від практики механічного заучування матеріалу переходити до використання способів поступового запам'ятовування у процесі роботи «структурування матеріалу і представлення його у яскравому візуальному вигляді. Причому, чим більше елементів містить лепбук, тим цікавішим він є» [Букіна: 152–156].

Висновки. Лепбук показує, що вчитись цікаво. Він інформативний, цікавий, багатофункціональний, сприяє розвитку уяви, творчості, естетичних смаків. Методика використання технології «лепбук» розвиває уяву, пам'ять; забезпечує вироблення вміння порівнювати, виділяти характерні властивості предметів, узагальнювати їх за певною ознакою, сприяє розвитку креативності, вміння добирати, систематизувати інформацію, критично мислити; дозволяє краще сприймати та ефективніше засвоювати навчальний матеріал; вчить самостійності.

Отже, лепбук як різновид методу проєктів – це педагогічна технологія, зорієнтована не тільки на інтеграцію знань, але і на застосування цих знань у майбутній діяльності з молодшими школярами, тому що відкриває двері у світ творчості дитини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Букіна І. Лепбук як засіб реалізації проєктної діяльності на уроках історії. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка: зб. наук. ст. у 2 т., м. Суми. Суми. 2020. С. 152-156.
2. Гатовська Д.А. Лепбук як засіб навчання в умовах освітньої системи. Меркурій. 2015. С. 162-164.
3. Дьоміна І. Проєктне навчання: коротко про головне. URL: <https://nus.org.ua/view/proektne-navchannua-Korotko-pro-golovne/>. (дата доступу 15.07.2024).

4. Касьян О. Візуалізація як засіб активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти. актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм: матеріали III Міжнародної наук.-практ. конференції, м. Кременчук. 18 травня 2022 р. Кременчук, 2022. С. 142-150.
5. Ковтанюк М.С., Криворучко І.І. Візуалізація навчального контенту при викладанні інформативних дисциплін. Наука. Освіта. Молодь: матеріали ХІУ Всеукр. наук. конф. студентів та молодих науковців. М. Умань. 26-27 березня 2021р. Умань. 2021. С. 182-185.
6. Крігер О.А. Лепбук як засіб формування дослідницьких умінь в учнів 4-х класів на уроках природознавства. Кривий Ріг. 2018. 70 с.
7. Ляшенко К.І. Лепбук як одна із форм реалізації міждисциплінарного підходу під час навчання в початковій школі. https://urok.osvita.ua/materials/edu_technology/61061/ (дата доступу 12.07.2024).
8. Плячок А.О. Олійник В.В. Використання технології «лепбук» в роботі з дошкільнятами: навч.-метод. посібник (електронний ресурс). Вінниця: ММК, 2017. Режим доступу: <http://dorobok.edu.vn.ua/article/pdf/2043>.

REFERENCES

1. Bukina, I. (2020). *Lapbook as a means of implementing project activities in history lessons. Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy*: collection of scientific articles in 2 volumes, Sumy. Sumy. P. 152-156.
2. Gatovska, D.A. (2015). Lapbook as a means of learning in the conditions of the educational system. Mercury. P. 162-164.
3. Dyomina I. Project learning: briefly about the main thing. URL: [https://nus.org.ua/view/proektne – navchannua – Korotko – pro – glavne/](https://nus.org.ua/view/proektne-navchannua-Korotko-pro-golovne/). (access date 07/15/2024).
4. Kasyan, O. (2022). *Visualization as a means of activating the cognitive activity of students. Current issues of modern pedagogy: creativity, mastery, professionalism*: materials of the III International Scientific-Practical Conference, Kremenchuk. May 18, 2022 Kremenchuk. P. 142-150.
5. Kovtanyuk M.S., Kryvoruchko I.I. (2021). *Visualization of educational content when teaching informative disciplines. Science. Education. Youth*: materials of the KhIU All-Ukrainian scientific conference of students and young scientists. M. Uman. March 26-27. Uman. P. 182-185.
6. Krieger, O. A. (2018). Lapbook as a means of forming research skills in 4th grade students in science lessons. Kryvyi Rih. 70 p.
7. Lyashenko K.I. Lapbook as one of the forms of implementing an interdisciplinary approach during primary school education. https://urok.osvita.ua/materials/edu_technology/61061/ (access date 12.07.2024).
8. Plyatsok, A. O. Oliynyk, V.V. (2017). Using the «lapbook» technology in working with preschoolers: teaching-methodical manual (electronic resource). Vinnytsia: MMK. Access mode: <http://dorobok.edu.vn.ua/article/pdf/2043>.

H. M. DAVIDYUK

Senior Lecturer, Municipal Higher Educational Institution “Lutsk Pedagogical College”
of the Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine
E-mail: hdavyuk@lpc.ukr.education
<http://orcid.org/0000-0001-9910-7673>

O. T. TRACH

Senior Lecturer, Municipal Higher Educational Institution “Lutsk Pedagogical College”
of the Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine
E-mail: otrach@lpc.ukr.education
<http://orcid.org/0000-0002-3832-4276>

LEPBOOKING AS ONE OF THE METHODS OF PROJECT-BASED TEACHING OF NATURAL DISCIPLINES IN PEDAGOGICAL COLLEGE

The article reveals that the lapbook methodology reveals the potential of the student, forms key skills and abilities, and takes into account educational competencies. The effect of introducing lapbooks at different stages of studying the topics of natural disciplines is that it covers different areas of activity, namely: search methods, generalization and systematization. The innovativeness of the lapbook methodology lies in the combination of research, design, creative, technological, aesthetic, and informational areas of activity. A lapbook is the final stage of independent search work that a student performs in the process of studying a topic. The main thing is to teach students to accumulate and systematize

material not only when the topic is being studied, but also to replenish it continuously. This is a step towards their independent acquisition of knowledge, formation of skills and abilities for future professional activity. Creating a lapbook contributes to the implementation of an activity approach in the training of future teachers, because the methodology involves the activation of independent cognitive activity of students, as well as the formation of skills to cooperate, effectively communicate, interact, showing empathy, support and partnership.

The educational potential of work on the creation of lapbooks is revealed in the integration of the tasks of aesthetic, labor, intellectual, moral, environmental, civic areas of education. The uniqueness of making a lapbook is that everyone makes it to their own taste according to their own design.

According to the concept of the New Ukrainian School, a modern teacher must have innovative approaches, methods of teaching children, be mobile and flexible in the selection of new forms and methods of educational work. The results of the study allow us to recommend lapbooking as one of the methods for studying natural disciplines in a pedagogical college.

Key words: project activity, lapbook, lapbooking, key competencies, future teachers.